

Yoel Kitabı və Laodikeyalı Yeddinci Gün Adventist Kilsəsi - On dördüncü nömrə

Jeff Pippenger

2025-12-20

On dördüncü nömrə

“Allahın ecazkar işlərinin” tarixi həmçinin “nə vaxta qədər” şəklindəki peyğəmbərlik sualı ilə də təmsil olunur. Həmin iki və bir çox digər simvolda təmsil olunan tarix yüz qırx dörd minin möhürlənmə vaxtını ifadə edir. O dövrdə həqiqi və bir çox başqa yalançı son yağış ismarışları üzərində mübahisə vardır. Yalnız bir həqiqi son yağış ismarışı vardır. Allahın Öz ecazkar işlərini icra etdiyi müqəddəs tarixin süjet xətti Yoel kitabının konteksti daxilində yerləşdirilir; orada “təzə şərab” bir sinifdən kəsilib götürülür, digər sinfin üzərinə isə tökülür.

Yoel kitabında diqqət yetirilməli olan bir neçə qarşıdurma vardır. “Məsəl” sözünün kökü “yanaşı qoymaq” mənasını daşıyır və mahiyyət etibarilə iki sinfin qarşılaşdırılmasını ehtiva edir. Biz bundan əvvəl Yoel kitabındakı bəzi “qarşıdurmalar”a toxunmuş, Yerusəlimə hökmranlıq edən sərxoşların daşdığı təkəbbür tacının izzət tacını daşıyanlarla qarşılaşdırıldığını göstərmişik. Biz hələ sevinc rəmzinin xəcalət çəkməyin əksi olmaqla yanaşı, onun müvafiq qarşılığı olduğunu izah etməmişik; lakin bu belədir və biz bunu göstərməyi nəzərdə tuturuq. Alfa və omeqa mövzusu da Yoel kitabında yer alır və birincinin sonuncunu izah etməsi prinsipi Həvarilərin İşləri kitabında Peterin iki vətəndə də təsdiq olunur.

Həvarilərin İşləri kitabının ikinci fəslə Pentikost günündə səhər saat 9-da (üçüncü saatda) baş verir, üçüncü fəsil isə doqquzuncu saatda (günorta saat 3-də), axşam qurbanının vaxtında baş verir. Həvarilərin İşləri kitabının ikinci fəslində Peterin bəyan etdiyi xəbər xüsusi bir evin yuxarı otağında səslənir, lakin üçüncü fəsildə onun vəziyyəti məbəddə verilir. Hər iki toplantıda tövbəyə çağırışla onlar bir-birinə bağlanır. Eyni xəbər, iki coğrafi məkan — həyat ilə məbəd arasında bölünmüş Pentikost xəbərindəki ikiqatlanmanın simvolunu təmsil edir. Vəhy kitabının on birinci fəslində Yəhyaya məbədi ölçməsi əmr olunur, lakin həyatı kənarda qoymalıdır, çünki o, başqa millətlərə verilmişdir.

Mənə əsaya bənzər bir qamış verildi; və mələk durub dedi: Qalx və Allahın məbədini, qurbangahı və orada ibadət edənləri ölç. Amma məbədin xaricində olan həyatı kənarda qoy və onu ölçmə; çünki o, millətlərə verilmişdir; və onlar müqəddəs şəhəri qırx iki ay ayaqları altında tapdalayacaqlar. Vəhy 11:1, 2.

Beləliklə, iki moizənin ikiqat verilməsi və bu iki moizənin məkan üzrə bölünməsi, Yoel kitabında son yağış üçün iki dinləyici kütləsini müəyyən edir. Bu kütlələrdən biri məbədin xaricində olan millətlər, digəri isə məbədin daxilində olan yəhudilərdir. Dirilərin mühakiməsində əvvəlcə Allahın evi mühakimə olunur və 11 sentyabrdan Bazar qanununadək məbəd mühakimə edilir, Bazar qanunundan isə insanın sınaq müddətinin başa çatmasınadək millətlər mühakimə olunur. Bu mühakimə Peterin Yoel kitabında irəli sürülmüş olduğunu müəyyən etdiyi son yağış zamanı baş

verir. Həvarilərin İşləri kitabının ikinci və üçüncü fəsillərindəki bölgüdə həyat (millətlər) və məbəəd (Allahın kilsəsi) nəyi təmsil edirdisə, Yoeldə də erkən yağış və son yağış arasındakı fərq elə həmin fərqdır. Erkən yağış 11 sentyabrda gəldi və Allahın məbədi mühakimə olunarkən tökülür. Bu proses başa çatdıqda, son yağış həyətdə olan millətlərin üzərinə tökülür.

Beləliklə, ey Sion övladları, sevinin və Allahınız Rəbdə şadlanın; çünki O, sizə ilk yağışı ölçü ilə vermişdir və sizin üçün yağışı, ilk yağışı və son yağışı birinci ayda endirəcəkdir. Yoel 2:23.

Hazırda mənim məqsədim sevinc ilə xəcalət çəkmək arasındakı peyğəmbərlik fərqi müəyyənləşdirmək deyil; lakin bu ayə Allahın xalqına son yağış xəbəri səbəbilə “sevinməyi” bildirir. Son yağış xəbəri Allahın xalqında peyğəmbərlik sevincini hasilə gətirir. Bununla belə, əvvəlki və ya erkən yağış mövzusu, ardınca gələn son yağışla birlikdə, kənara atılmış və heyrat doğuran büdrəmə daşına dair bir təsvirdir. Nəhayətdə baş daşa çevrilən künc daşı simvolu həm Allahın, həm də Onun xalqının gözündə heyratamiz olan şeydir.

Möcüzəli daş peyğəmbərliyin Alfa və Omeqasını təmsil edir. Alfa və omeqa prinsipi peyğəmbərlik tətbiqi baxımından Onun Kəlamında dəfələrlə Alfa və Omeqa tərəfindən müəyyən edilir, və O, Kəlamdır. Buna görə də, bu prinsip barədə açıqlanmış olan şey bizə və övladlarımıza əbədi olaraq açıqlanmışdır. 1863-cü il Müqəddəs Kitab peyğəmbərliyinin baş daşıdır və o, 1844-dən 1863-ə qədər olan üçüncü mələk dövrünün baş daşıdır. 1844 həmin peyğəmbərlik dövrünün təməl daşı, 1863 isə baş daşı idi. 1844-dən 1863-ə qədər olan dövr, 538-dən 1798-ə qədər olan dövr qədər müəyyən edilmiş bir peyğəmbərlik dövrüdür. Bəşəriyyətin Allahın müəyyən etdiyi bir şeyi bilməməsi, həmin şeyi müəyyən olunmamış etmir!

Əvvəlki məqaləni aşağıdakı parça ilə yekunlaşdırdıq.

“Mənə göstərildi ki, onun Allahın xalqı ilə münasibəti bəzi cəhətlərdən Musanın İsrailə münasibətinə bənzəyirdi. Əlverişsiz şəraitdə Musaya qarşı gileylənənlər olmuşdu və ona qarşı da gileylənənlər olmuşdur.” Testimonies, cild 3, 85.

1863-cü ildə Ceyms Uayt “bəzi cəhətlərdən” “İsrail üçün Musa”-nı təmsil edirdi.

1844-dən 1863-ə qədər olan dövr Qırmızı dənizdən qurtuluşdan birinci Qadəşə qədər olan dövrdə öncədən simvolizə edilmişdi. Birinci Qadəş əlfadır, ikinci Qadəş isə omeqadır—Qadəşə aparən iki qırxillik dövrü göstərir və onların hər ikisi üsyanla başa çatdı.

Peyğəmbərlik Ruhu Qırmızı dənizin keçilməsini 1844-cü ilin böyük məyusluğu ilə uyğunlaşdırır. Müqəddəs Kitab Qırmızı dənizin keçilməsini çarmıxla uyğunlaşdırır və Bacı Uayt təsdiq edir ki, şagirdlərin çarmıx qarşısındakı məyusluğu 1844-cü ilin böyük məyusluğunu təmsil edirdi. Rəbbin iradəsi birbaşa Vəd Olunmuş Torpağa daxil olmaq idi və Vəd Olunmuş Torpağa girişin coğrafi nişanəsi Yerixə idi; məhz 2025-ci ilin dekabr ayının bu ikinci həftəsində arxeoloqlar qədim Yerixonu yenidən qazıb üzə çıxardılar—yalnız böyük məyusluqla orada aşkar etdikləri uçmuş divarların hamısının mühasirə zamanı həmişə olduğu kimi içəriyə deyil, bayıra doğru yıxıldığını gördülər. Qədim mühasirədə divarlar döyəcənlərin içəriyə doğru aşırılırdı. Yerixoda isə belə olmadı.

Beləcə, kahinlər şeypurları çalanda xalq qışqırdı; və belə oldu ki, xalq şeypurun səsinə eşidəndə və xalq böyük bir hayqırtı ilə qışqıranda divar dümdüz yerə yıxıldı; beləliklə, xalq şəhərə, hər kəs düz öz qabağına doğru, qalxdı və şəhəri aldı. Yeşua 6:20.

Arxeoloqlar həmçinin içində ərzaq olan küplər də tapdılar; bu da göstərirdi ki, divarlar uçanda bu, uzun sürən bir mühasirə olmamışdı. Bu, həm də arxeoloqlar arasında belə bir suala cavab verirdi ki, nə üçün Yerixonun süqutu barədə Müqəddəs Kitabdakı qeyddə onların bir təpə və ya eniş-yoxuşlu yamac üzərindən Yerixoya “qalxdıqları” göstərilir; indi isə bilirlər ki, bu, divarların bayıra doğru uçması nəticəsində yaranmışdı.

Vəd olunmuş Diyara girişi xəbər verən ilk maneə nüfuz və sərvət şəhəri olan Yerixo idi. Yerixo 1863-dür və Yerixo Müqəddəs Kitab peyğəmbərliyinin mövzudur; təkcə Bazar günü qanunu dövrünün bir illüstrasiyası kimi deyil, həm də onun süqutu və yenidən yüksəlişi ilə əlaqədar olaraq. Yerixonun həmçinin onun üzərinə elan edilmiş özünəməxsus peyğəmbərlik lənəti var idi. Yuşa Yerixonu yenidən quran adamın üzərinə lənət elan etdi və bununla da müəyyən etdi ki, Yerixonu yenidən quran adam həmin lənətlənmiş şəhərin yenidən qurulması zamanı ən kiçik və ən böyük oğullarını itirəcək. Oğullardan biri bünövrənin qoyulması zamanı, digəri isə darvazanın qaldırılması zamanı itirilməli idi. Həmin peyğəmbərlik yerinə yetirildi və onun yerinə yetməsinin qeydi Müqəddəs Kitabda yazılmışdır; beləliklə, Yerixo Müqəddəs Kitabda təsbit olunmuş bir simvola çevrilmişdir.

Onun tarixi süqutu daxilində və onun peyğəmbərlik lənətində, ardınca həmin peyğəmbərliyin tarixi yerinə yetməsində, biz 1863-cü ildə Yerixo haqqında danışan üç şahid tapırıq. Bu üç şahidliyin hamısı 1863-cü ilə tətbiq olunmalıdır. Bu üç şahid birlikdə dayanır, necə ki, üç Musa peyğəmbərlik baxımından özlərinə məxsus qırxillik dövrlərinin sonunda dayanır. Həmin qırxillik dövrlərdən biri aydın şəkildə Millerçi tarixlə uyğunlaşır və bununla da müəyyən edir ki, hər bir qırxillik dövrünün sonundakı Musanın hər üç təmsili 1863-cü ilin tarixi ilə — üçüncü mələyin tarixi ilə — uyğunlaşır.

Musanın qırx ilinin həmin üç şahidindən ikisi Kədəşdə başa çatır; qırx ilin üçüncü yekunu İordan çayı, ikincisinin yekunu isə Qırmızı dəniz idi. Birinci qırx ilin yekunu Musanın Misirdən qaçması idi. Bu üçü də İbrahimə Misirdəki əsarət barədə verilmiş dörd yüz otuz illik peyğəmbərliyin yerinə yetməsi olaraq Misirdən bir qaçışı təsvir edir.

Musanın hər biri qırx ildən ibarət olan üç dövrü, sonluqları ilə (zirvə nöqtəsi) Misirdən qurtuluşun bir tipini təmsil edir və İbrahimin Misir əsarətinə düşmək və oradan azad olunmaq barədə peyğəmbərliyinin yerinə yetməsi idi. İbrahimin əhd vədinin peyğəmbərliklə bildirilmiş xilaskarı olaraq, Musanın özü, adının da ifadə etdiyi kimi, əvvəlcə sudan xilas edildi. Bundan sonra Musa Allahın xalqına Qırmızı dənizin sularından keçərək rəhbərlik etdi və daha sonra qurtuluş sahilinə apardı; bu qurtuluş İordan çayı ilə təmsil olunurdu. Musanın həyatının alfası Nilin suyundan xilas edilmək idi, omeqası isə İordan çayının suyunun təmsil etdiyi xilas idi. Musanın həyatının alfası, adı və valideynləri ilə müəyyən olunan təcrübə ilə təsvir olunur; mömin valideynlər olaraq onlar bildirdilər ki, körpə ölümə məhkum edilmişdi, necə ki, o, qırx il sonra misirlini öldürdüyünə görə ölümə məhkum ediləcəkdə. Mömin valideynlər kimi, oğullarının ölüm hökmündən xilas edilməli olduğunu bildikləri üçün, onun üçün bir gəmi hazırladılar; bu gəmi İbrani aləmindən Misir aləminə

keçdi, necə ki, Musa da qırx ilin sonunda Misir aləmindən İbrani aləminə keçdi.

Musa suda xilas tapmasında Nuhun hekayəsini təkrarladı. İbrahimin dörd yüz otuz illik əhd peyğəmbərliyinin “xilaskar”ı kimi Musanın ilk dəfə xatırlanması, Allahın bəşəriyyətlə əhd bağladığı tarixin təkrarı idi; beləliklə, İbrahimin seçilmiş xalq barədə əhd peyğəmbərliyi bütün bəşəriyyətə verilmiş əhd vədi ilə birləşdirilmiş oldu. Bu, körpə Musanın Fironun qızına təhvil verilməsində bir vəftizi göstərir; çünki ölüm valideynlərin əməli ilə qəbul edilmişdi, dəfn su üzərindəki sandıqla təmsil olunur, dirilmə isə Fironun qızıdır.

Musanın həyatı Nuhun gəmisinin vəftizi ilə öncədən təmsil olunaraq başlayır. Bu isə o deməkdir ki, lap başlanğıcdan “8” rəqəmi Musa ilə əlaqələndirilir, çünki onun əhd münasibətinin kökü Nuhun əhdindən gələn “8” rəqəmi ilə başlamışdı və onun işi sünnət ayinini “səkkizinci” gündə təsis etmək idi. Sonra o sınağa çəkildi və məhz həmin ayində uğursuz oldu. Musanın həyatı bir vəftizlə başlayır və qırx il sonra bir ölüm (bir misirlisinin ölümü) baş verir ki, bu da misirli Musanın öldüyü və onun tamamilə İbrahimin oğlu olduğu nöqtəni işarələyir. Musanın ilk qırx ilinin başlanğıcı və sonu bir vəftizlə təmsil olunur. Birincisi ibranidən misirliyə, sonuncusu isə misirlidən ibraniyə keçdi müəyyənləşdirdi. Bundan qırx il sonra Musa Allahın xalqını Qırmızı dənizin vəftizindən keçirir, İordandakı vəftizə doğru gedərkən; lakin ora heç vaxt çatmadı.

Allahın xalqı Yeşuanın rəhbərliyi altında Musa olmadan Vəd Olunmuş Torpağa daxil oldu, çünki o, İordan çayının vəftizinə çatmazdan dərhal əvvəl öldü. Musa dedi və Peter təkrar etdi ki, Rəbbin Allahın sənin üçün Musa kimi bir peyğəmbər qaldıracaqdır. Musa ilə öncədən surətlənmiş olan həmin peyğəmbər Məsih idi və O, Öz işinə Musanın dayandığı yerdən tamamilə dəqiq şəkildə başladı. O, Öz işinə vəftizində başladı və həmin vəftiz, qədim İsrailin Vəd Olunmuş Torpağa keçərkən İordanı aşdığı zaman Yeşuanın onları vəftiz etdiyi məhz həmin yer idi. İncillər bizə xəbər verir ki, Yəhya Bethabarada vəftiz edirdi; bu yer keçid nöqtəsidir və “bərə keçidi” mənasını verir.

Qırmızı dəniz Misirin üsyanının rəmzidir və bu xətt üzrə Musanın peyğəmbərlik şahidliyini həqiqət kimi müəyyən edir. Nil çayından Qırmızı dənizə (bəzən çay adlandırılır) və oradan da İordana. “Sudan xilas edilmiş” mənasını daşıyan Musa öz şahidliyinə xilas suyu ilə başlayır və onu xilas suyu ilə bitirir; həmin suların hər biri isə iki sinif ibadət edəni zahir edir.

Musanın ilk qırx ili birinci mələyin xəbərini təmsil edir, ikinci qırx il isə ikinci mələyi, üçüncü isə üçüncünü. Üç mələyin hər biri özünəməxsus peyğəmbərlik xüsusiyyətlərinə malikdir; belə ki, hər üç xəbər birinci xəbərdə təmsil olunmuşdur. Biz bu hadisəni illər boyu Daniel kitabının ilk üç fəslə ilə əlaqədar olaraq ictimai şəkildə nümayiş etdirmişik.

Daniel birinci fəsildə Allahdan qorxdı və Babilin təyin etdiyi qidanı yeməkdən imtina etdi; bunun ardınca gələn ikinci — qida və görmə — sınağında Allah onu izzətləndirdi; bu da hökmə və Nebukadnetsarın özünün həyata keçirdiyi üçüncü sınağa gətirib çıxardı. Danielin birinci fəslə, Vəhy on dördün birinci mələyidir; o, “Allahdan qorxun”, “Ona izzət verin” deyə elan edir, necə ki Daniel ikinci qida və görmə sınağında belə etdi; çünki Nebukadnetsarın “hökm saati” gəlib çatmışdır.

Musanın həyatının ilk qırx ili onun valideynlərinin Allahdan qorxması səbəbilə başladı. Fironun qızı suda sandığı görəndə, Musa ikinci sınaqdan, yəni görmə sınağından keçmişdi. Sonra Fironun qızı onun ölməməli olduğuna hökm etdi. Hökm ilk qırx ilin sonunda da gəldi; o, misirlini öldürdükdə və Misirdən qaçmağa məcbur olduqda.

İkinci qırx il ərzində, Vəhy on dördün ikinci mələyinin Babilin süqutunu elan etməsi Misirin süqutu ilə timsallaşdırılmışdı. Həmin süqutda, qırx ilin sonunda Allahın qüdrətinin möhtəşəm bir təzahürü baş verdi; necə ki, 1844-cü ilin Gecəyarısı Hayqırtısı zamanı ikinci mələyin xəbərinin sonunda da belə olmuşdu.

Üçüncü qırx il, demək olar ki, bütün cəmiyyət üzərinə ölüm hökmünün elan edilməsi ilə başlayır və həmin cəmiyyətin rəhbəri üzərinə ölüm hökmü ilə başa çatır.

Bacı Uayt bizim işimizin üç mələyin ismarıcını birləşdirmək olduğunu göstərir.

“Rəbb dünyanı öz qanunsuzluğuna görə cəzalandırmaq üzrədir. O, onlara verilmiş nur və həqiqəti rədd etdiklərinə görə dini təşkilatları da cəzalandırmaq üzrədir. Birinci, ikinci və üçüncü mələklərin xəbərlərini birləşdirən böyük xəbər dünyaya verilməlidir. Bu, işimizin əsas yükü olmalıdır.” The Seventh-day Adventist Bible Commentary, cild 7, 950.

Musaanın ilk qırx ili Vəhy kitabının on dördüncü fəslindəki birinci mələyi təmsil edir, onun ikinci qırxillik dövrü ikinci mələkdir və üçüncü qırxillik dövrü üçüncü mələkdir. Bizim “böyük ismarıcımız” “birinci, ikinci və üçüncü mələklərin ismarıclarını” birləşdirməkdir; bu isə Musanın hər üç rəmzini 1863-cü ilə yerləşdirir və buna görə də bazar günü qanunu zamanı üç Musa olur.

1844-dən 1863-ə qədər olan dövr Qadəşə aparan hər iki qırxillik dövrün iki şahidini ehtiva edir. İlham bildirir ki, birinci və ikinci olmadan üçüncü mövcud ola bilməz; buna görə Musanın həyatının ilk qırx ili də 1844-dən 1863-ə qədər olan dövrü təmsil etməlidir. Musa 1863-cü ildə misirlini öldürür; bununla yanaşı, Musanın öz hakimiyyət əsası ilə Qayaya vurması və həmçinin qızıl dana üsyanı tarixində Musanın Allahın izzətini görməyi xahiş etməsi də həmin vaxta təsadüf edir. 1863-cü ildə və bazar qanunu zamanı üç Musa vardır və onların hamısı qırx yaşındadır.

Musanın üç dövrünün hər biri suda vasitəsilə bir qurtuluş ehtiva edir; səbətdəki Musa Qırmızı dənizdən keçən Musa ilə uyğunlaşır, o da Musanın İordan çayı ilə iki dəfə əlaqəsinə uyğun gəlir: Nil, Qırmızı dəniz və İordanda iki dəfə. Qurtuluş suları bu üç dövrün hər birində təmsil olunur, çünki onların hamısı son yağış dövründə qurtuluş suyunun töküldüyü dövrlə uyğunlaşır.

Qırx ilin üçüncü dövrünün sonunda Musa əsası ilə Qayanı vurdu. İkinci qırx ilin sonunda onun əsası Qırmızı dənizi yardı. Birinci qırx ilin sonunda isə o, Misir hakimiyyətinin əsasını rədd etdi, öz xalqı ilə birlikdə əzab çəkməyi seçdi.

Birinci dövrün sonunda bir Misirli öldü, ikinci dövrün sonunda isə Misirin ordusu, ilkdoğulanları və rəhbərliyi öldü. Üçüncü dövrün sonunda İsrail xalqı, Harun və Musa hamısı ölmüşdü. Bunlar “sətir üzərinə sətir” şəklində hər biri 1844-dən 1863-ə qədər olan dövrü — üçüncü mələyin tarixini — təmsil edən üç paralel tarixdir; bu tarix də öz növbəsində 11 sentyabrdan bazar qanununa qədər olan dövrü və qurtuluş sularının töküldüyü Pentikost mövsümünü təmsil edir.

Musa Kadeşdə baş verən hər iki üsyanda iştirak edir və Kadeş üsyanlarının hər ikisi də müvafiq dövrlərində zirvə daşdır. Onların hər ikisi 1863-cü ili təmsil edir; bu isə həm də 1844-cü ildəki alfadən başlayıb 1863-cü ilin zirvə daşına qədər uzanan üçüncü mələyin dövrünün zirvə daşdır. Təməl kimi başlayan və zirvə daşı ilə tamamlanan daşın ecəzkar işığı nəzərə alındıqda, zirvə daşının peyğəmbərlik baxımından həmişə daha böyük olduğu anlaşılır. Əllinci Gün mövsümünün əvvəlində düşən bir neçə damcı, Əllinci Günü özündə zirvə daşında baş verən tam tökülməyə apararaq, bu həqiqəti nümayiş etdirir.

9/11-da səpilmə başladı və o, Bazar günü qanununun tətbiqi zamanı tam tökülüşlə başa çatır. Bu həqiqət Musanın ikinci və omeqa Kadeşdəki günahını, birinci alfa Kadeş üsyanındakı üsyandan daha böyük bir günah kimi müəyyən edir. Alfa üsyanı bütöv bir millətin ölümünə səbəb oldu, omeqa üsyanı isə bir nəfərin (Musanın) ölümünə səbəb oldu; lakin o bir nəfərin günahı bütün millətin müştərək günahından daha böyük idi. Günah edən adam ölür və bu səviyyədə Musanın günahı ilə hər hansı başqa bir İsrailinin günahı arasında heç bir fərq yoxdur; lakin peyğəmbərlik baxımından Musanın Məsihə ikinci dəfə vurması daha böyük idi, çünki o, həmin qırxillik dövrün başdaşı idi.

Musanın ikinci omeqa Qadeşdəki üsyanı, İsrail övladlarının Yeşua və Kalevin xəbərini rədd etməklə etdikləri üsyandan daha böyük günah idi. Musa peyğəmbərlik baxımından 1863-cü ildə dayanır; burada o, öz üsyanına görə səhrada ölür. Musa həmçinin 1863-cü ildə dayanır; burada əvvəlki əhd xalqı öz üsyanlarına görə səhrada ölür, lakin Musa həmin üsyanda iştirak etməmişdi. 1863 bazar qanunu ilə uyğunlaşır; Harunun qızıl buzov üsyanı da belədir. Qadeş, 1863 və bazar qanunu ilə uyğunlaşan həmin tarixdə Musa Allahın izzətini görmək üçün dua edir.

Qadeş 1863-cü ili təmsil edir və Musa hər iki Qadeşdədir; buna görə də, hər ikisi baş daşı olan iki bibliya şahidinin əsasında, Qadeşdə sona çatmayan üçüncü qırxillik dövrün də 1863-cü ili təmsil etdiyini müəyyən edirik. Orada “müqəddəsləşdirilməmiş Musa” Qayanı rədd etdiyi üçün Məsihi yenidən çarmıxa çəkir. 1863-cü ildə və Sina dağında Qanunun verilməsi zamanı “müqəddəsləşdirilməmiş Musa” Allahın xarakterini axtarır. 1863-cü ildə Musa həm müdrik, həm də ağılsız bir bakirəni təmsil edir.

“Fərisey və vergi yığan Allah’a ibadət etməyə gələnlərin bölündüyü iki böyük sinfi təmsil edir. Onların ilk iki nümayəndəsi dünyaya doğulan ilk iki övladda görünür.” Məsihin Məsəlləri, 152.

Qadeşdə və 1863-cü ildə Musa “Allaha ibadət edənlərin bölündüyü iki böyük sinfi” təmsil edir. Musa, Peter kimi, yüz qırx dörd minin bir nümunəsidir.

“Fərisey və vergi yığanla təmsil olunan siniflərin hər biri üçün həvari Peterin həyat tarixində bir dərs vardır. Şagirdliyinin ilk dövründə Peter özünü güclü hesab edirdi. Fərisey kimi, öz qənaətinə görə o, “başqa adamlar kimi” deyildi. Məsih, Özünə xəyanət edilməsinin ərafəsində, şagirdlərini qabaqcadan xəbərdar edərək belə dedi: “Bu gecə hamınız Mənə görə büdrəyəcəksiniz”; Peter isə arxayınlıqla bəyan etdi: “Hamı büdrəsə də, mən büdrəmərəm.” Mark 14:27, 29. Peter öz təhlükəsini bilmirdi. Özünə güvən onu yanlış yola salmışdı. O, sınağa tab gətirməyə qadir olduğunu düşünürdü; lakin bir neçə qısa saat sonra imtahan gəldi və o,

lənət və and içərək öz Rəbbini inkar etdi.” Christ’s Object Lessons, 152.

Bazar günü qanununda, yəni 1863-cü ildə, Peter iki sinfi təmsil edir: vəhşinin nişanını qəbul edənləri və ya Allahın möhürünü qəbul edənləri. İsa Şimonun adını Peter olaraq dəyişdirdikdə, bu, yüz qırx dörd mini simvolizə edirdi. Bu anlayış, həmçinin, Peter adını ingilis əlifbasında hərflərin mövqe nömrələrindən istifadə etməklə hasilə vurmaqla da simvolizə olunur. Eyni üsulu 1863 üzərində tətbiq etsək, 144 əldə edərik.

1863-cü ilə uyğun gələn Musanın üç rəmzindən ikisi, üçüncü dövrün də uyğun gəlməli olduğunu təsbit edir. Qadəşin iki xətti müdrik və ağılsız bakirələrin hekayəsini müəyyən edir, üçüncü dövr isə ilahi bir işi yerinə yetirmək üçün insani səydən istifadə etmək cəhdini müəyyən edir. Misirli ilə bağlı Musanın etdiyi kimi, insani gücə etibar etmək, təyin olunmuş hakimiyyət üzərində insani hakimiyyətə etibar etməyi təmsil edir.

Bacı Uayt ərinin “Allahın xalqı ilə münasibətinin bəzi cəhətlərdən Musanın İsrailə olan münasibətinə bənzədiyini” bildirir. 1863-cü ildə Musa Ceyms Uayt tərəfindən təmsil olunurdu. 1863-cü ildə Ceyms Uayt bir misirliyə öldürür, Məsihə ikinci dəfə vurur və Yeşua ilə Kalebin irəli sürdüyü “rahatlıq” xəbərini rədd edən üsyançılar üçün dua edir. Musa həm Qayaya ikinci dəfə vurduqda ağılsız bakirədir, həm də İsrailin üsyançıları üçün vasitəçilik etdikdə müdrik bakirədir.

Bu məqaləni Saylar kitabının on dördüncü fəslindəki, Musanın qızıl buzov üsyanı ilə təmsil olunan paralel tarixdə Allahın izzətinə dair bir görünüş aldığı 1863-cü ilə aid parçayla yekunlaşdıracağıq.

Bu parçadakı ayədə Rəbb soruşur ki, İsrailin üsyançıları ilə nə vaxta qədər məşğul olmalı idi; bu, Yeşayanın da altıncı fəslində Rəbbə verdiyi eyni sualdır. Diqqət yetirin ki, Saylar kitabı bu tarixi yer üçün Allahın izzəti ilə işıqlandığı dövrə yerləşdirir; mələklər də Yeşaya 6-nın üçüncü ayəsində bunu qeyd etmişdilər. 9/11, 1844-dən 1863-ə qədərki tarixin təməli daşı idi və bazar günü qanunu onun baş daşındır. Saylar kitabındakı bu mənzərə, qədim İsrailin kənara qoyulduğu və Rəbbin Yeşua ilə əhdə girdiyi bir vaxtda, bağ nəğməsinin və ya üzüm bağı məsələsinin təsvirindən başqa bir şey deyildir.

Və bütün camaat səslərini ucaldıb fəryad etdi; xalq o gecə ağladı. Və bütün İsrail övladları Musaya və Haruna qarşı gileyləndilər; bütün camaat onlara dedi: Kaş ki, Misir torpağında öləydik! Yaxud kaş ki, bu səhrada öləydik! Rəbb nə üçün bizi bu torpağa gətirib ki, qılıncdan keçək, arvadlarımız və uşaqlarımız qənimət olsun? Məgər Misirə qayıtmağımız bizim üçün daha yaxşı olmazmı? Və onlar bir-birinə dedilər: Özümüzə bir başçı təyin edək və Misirə qayıdaq.

Onda Musa ilə Harun İsrail övladları camaatının bütün yığıncağı önündə üzləri üstə yerə qapandılar. Torpağı kəşf etməyə gedənlərdən olan Nun oğlu Yeşua və Yefunnə oğlu Kaleb isə paltarlarını cırdılar; və İsrail övladlarının bütün camaatına belə dedilər:

Kəşf etmək üçün içindən keçdiyimiz o torpaq olduqca yaxşı torpaqdır. Əgər Rəbb bizdən razı olsa, bizi bu torpağa aparacaq və onu bizə verəcək; süd və bal axan bir torpaqdır o. Ancaq siz Rəbbə qarşı üsyan etməyin və o torpağın xalqından qorxmayın; çünki onlar bizim üçün çorək kimidirlər: onların himayəsi onlardan çəkilib, Rəbb isə bizimlədir; onlardan qorxmayın.

Lakin bütün icma onları daşqalaq etməyi əmr etdi. Və İsrail övladlarının hamısının gözü önündə Rəbbin izzəti toplantı çadırında zahir oldu. Və Rəbb Musaya dedi: Bu xalq nə vaxta qədər Məni təhqir edəcək? Və onların arasında göstərdiyim bütün əlamətlərə baxmayaraq, nə vaxta qədər Mənə iman etməyəcəklər?

Mən onları vəba ilə vuracağam, onları irsdən məhrum edəcəyəm və səndən onlardan daha böyük və daha qüdrətli bir millət yaradacağam.

Musa Rəbbə dedi: “Onda misirlilər bunu eşidəcəklər; çünki Sən bu xalqı Öz qüdrətinlə onların arasından çıxardın. Onlar da bunu bu ölkənin sakinlərinə xəbər verəcəklər; çünki eşitmişlər ki, Ya Rəbb, Sən bu xalqın arasındasan, Ya Rəbb, üz-üzə görünürsən, buludun onların üzərində dayanır və gündüz bulud sütunu içində, gecə isə od sütunu içində onların önündə gedirsən. İndi isə əgər bu xalqın hamısını bir adam kimi öldürsən, onda Sənin şöhrətini eşitmiş millətlər deyəcəklər: ‘Rəbb bu xalqı onlara and içdiyi torpağa gətirməyə qadir olmadığı üçün onları səhrada qırdı.’”

İndi isə Sənə yalvarıram, qoy Rəbbimin qüdrəti böyük olsun, Sənin söylədiyin kimi: “Rəbb səbirli və böyük mərhəmət sahibidir; təqsiri və üsyanı bağışlayır, lakin təqsirkarı əsla cəzasız qoymur, ataların təqsirini övladların üzərinə üçüncü və dördüncü nəsldək gətirir.” Sənə yalvarıram, mərhəmətinin böyüklüyünə görə bu xalqın təqsirini bağışla; necə ki, Misirdən indiyədək bu xalqı bağışlamısan.

Rəbb dedi: “Sənin sözünə görə bağışladım; lakin varlığıma and olsun ki, bütün yer üzünü Rəbbin izzəti ilə dolacaq.”

Çünki izzətimi və Misirdə, həmçinin səhrada etdiyim möcüzələrimi görmüş, indi isə mənə bu on dəfə sınamış və səsimə qulaq asmamış bütün o adamlar, şübhəsiz, atalarına and içdiyim torpağı görməyəcəklər; Məni qəzəbləndirənlərdən heç biri onu görməyəcək. Lakin qulum Kaleb, çünki onda başqa bir ruh var idi və o, Mənim ardımca tamamilə getdi, onu getdiyi torpağa gətirəcəyəm; onun nəslə də oranı mülk alacaq. (Amaleklilər və Kənanlılar isə vadidə yaşayırdılar.) Sabah dönün və Qırmızı dəniz yolu ilə səhraya gedin.

Rəbb Musaya və Haruna söyləyib dedi: Mənə qarşı gileylənən bu pis cəmiyyətə nə vaxta qədər dözəcəyəm? İsrail övladlarının Mənə qarşı gileyləndikləri gileylənmələri eşitdim. Onlara de: “Varlığıma and olsun, Rəbb belə buyurur, qulaqlarıma dediyiniz kimi sizə edəcəyəm: meyitləriniz bu səhrada düşəcək; aranızda sayılanların hamısı, tam sayınıza görə, iyirmi yaşından yuxarı olan və Mənə qarşı gileylənmiş olanların hamısı, şübhəsiz, o torpağa girməyəcəksiniz; orada sizi məskunlaşdıracağımıza and içdiyim torpağa, Yefunnenin oğlu Kalebə Nunun oğlu Yeşuadan başqa heç kəs girməyəcək. Amma “ov olacaq” dediyiniz balalarınızı Mən içəri aparacağam və onlar sizin xor gördüyünüz torpağı tanıyacaqlar. Sizə gəlincə, meyitləriniz bu səhrada düşəcək. Övladlarınız səhrada qırx il dolaşacaq və meyitləriniz səhrada tükənənədək sizin fahişəliklərinizi daşıyacaqlar. Torpağı yoxladığınız günlərin sayına görə, yəni qırx günə görə, hər gün bir il hesab edilərək qırx il təqsirlərinizin cəzasını çəkəcəksiniz və Mənim vədimdən dönməyimin nə olduğunu biləcəksiniz.”

Mən Rəbb demişəm: Mənə qarşı bir yerə yığılmış bu bütün pis camaata bunu hökmən edəcəyəm; bu çöldə onlar məhv olacaqlar və orada öləəcəklər. Musa tərəfindən ölkəni

araşdırmaq üçün göndərilmiş, sonra qayıdıb ölkə haqqında böhtan dolu xəbər yaymaqla bütün camaatı ona qarşı gileyləndirən adamlar isə, bəli, ölkə haqqında o pis xəbəri gətirən həmin adamlar, Rəbbin önündə vəba ilə öldülər.

Lakin Nuna oğlu Yuşa və Yefunnənin oğlu Kaleb, ölkəni kəşf etməyə gedən adamlardan olduqları halda, sağ qaldılar. Saylar 14:1–38.

Bu fikirləri növbəti məqalədə davam etdirəcəyik.